

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**GENEL KURUL
KARAR**

ÖZLEM GÜNER GÜRLEK VE MEHMET BARTU GÜRLEK BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2020/2003

Karar Tarihi : 18/9/2025

Başkan : Kadir ÖZKAYA
Başkanvekili : Hasan Tahsin GÖKCAN
Başkanvekili : Basri BAĞCI
Üyeler : Rıdvan GÜLEÇ
Recai AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Yıldız SEFERİNOĞLU
Selahaddin MENTEŞ
İrfan FİDAN
Kenan YAŞAR
Muhterem İNCE
Yılmaz AKÇİL
Ömer ÇINAR
Metin KIRATLI
Raportör : Mehmet Yavuz YAŞAR
Başvurucular : 1. Özlem GÜNER GÜRLEK
2. Mehmet Bartu GÜRLEK

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, idari işlemin iptali talebiyle açılan davanın sonucuna etkili esaslı itirazların gerekçeli kararda karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 6/1/2020 tarihinde tarafından yapılmıştır. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanda bulunmuştur.

4. Birinci Bölüm, başvurunun Genel Kurul tarafından incelenmesine karar vermiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

6. Başvurucu; İskenderun Teknik Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Fakültesinde doktor öğretim üyesi olarak görev yapmaktayken araştırmacısı olduğu "*Türkiye Denizlerinde Bulunan Kaya Balıkları Türlerine Ait Popülasyonların Genetik Yapılarının Belirlenmesi*" başlıklı proje kapsamında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumuna (TÜBİTAK/Kurum/İdare) başvurmuştur.

7. Yapılan başvuru üzerine projede etik kural ihlali olup olmadığına incelenmesi için projenin TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kuruluna (Kurul) sevk edilmesine karar verilmiştir.

8. Kurul tarafından yapılan inceleme sonucunda bir çalışmadan çıkan sonuçlar yapay olarak bölünerek birden fazla yayın çıkarıldığı, etik ihlallerin proje yürütücüsü ve araştırmacıları tarafından gerçekleştirildiği, 2, 3, 4 ve 5 numaralı poster ve bildiri şeklindeki yayınlarda dilimleme olarak tanımlanan etik ihlali olduğu tespit edilmiştir. Bunun üzerine İdarece başvurucu hakkında TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği (Yönetmelik) gereğince bir yıl süreyle yaptırım uygulanmasına, bu kapsamda başvurusunun desteklenme kararı verilen veya yürütülmekte olan her türlü proje ve etkinlikteki görevlerinin sonlandırılarak söz konusu yaptırım süresince yapılacak yeni başvurularının kabul edilmemesine, Kurumun yayın organlarında, yayın ve Kurum destekli toplantılarda sunum yapmamasına karar verilmiştir.

9. Başvurucu, anılan işlemin iptali talebiyle Ankara 6. İdare Mahkemesinde (Mahkeme) dava açmıştır. Mahkeme 14/8/2018 tarihli kararla bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar vermiştir. Mahkemeye sunulan 9/1/2019 tarihli bilirkişi raporunda, tek bir çalışmadan çıkan sonuçların yapay olarak bölünerek birden fazla yayın çıkarma çabasına girildiği, etik ihlallerin proje yürütücüsü ve araştırmacıları tarafından gerçekleştirildiği sonucuna varılarak başvurusunun 2, 3, 4 ve 5 numaralı yayınlarında etik ihlali olduğu yönünde görüş bildirilmiştir. Başvurucu, bilirkişi raporundaki ifadelerin sonuç cümlesiyle uyuşmadığını, teknik hatalar içerdiğini ve farklı bir üniversiteden başka bir bilirkişi heyeti ile yeniden inceleme yapılması gerektiğini belirterek bilirkişi raporuna 28/1/2019 tarihinde itiraz etmiştir. Başvurucu, itiraz dilekçesinde;

- Ceza almasına sebep olan proje çıktılarının grup onayı alındıktan sonra konunun uzmanı proje izleyici danışman tarafından incelenerek sorunsuz olarak kabul edildiği, projenin ilerleyen aşamalarında bir değişiklik yapılmadığı,

- Derginin internet sitesinde çalıştay özet kitabının olduğu gibi yayımlandığı, çalıştaya katılan ve bildiri sunan tüm katılımcıların özetlerinin elektronik ortamda ulaşılabilir hâle getirildiği, bunun bir suç veya etik ihlali oluşturmadığı,

- Çalıştayda duvara asılan posterde *MtDNA D-loop* and *Cyt Regions* terimi yerine *MtDNA regions* ifadesinin yazılmasının neden sorun teşkil ettiğinin açıklanmadığı, *MtDNA regions* teriminin zaten *mtDNA D-loop* and *Cyt B* genlerini kapsayacağı belirtilerek teknik değerlendirme hatasına sebebiyet verildiği,

- Proje başlığı ile proje tanıtım poster başlığının aynı olup tamamen projeyi tanıtmaya ilişkin olduğu, hiçbir bilimsel veri kullanılmadığı ancak hiçbir sonuç içermeyen posterin sonuç içeriyor gibi gösterilmesi suretiyle raporda teknik hata yapıldığı,

- Yapılan çalışmanın diğer popülasyon genetiği çalışması veya türün tanıtım posterini ile ilişkilendirilemeyeceği, çalışmaların hiçbirinde veri veya sonuç bulunmadığı, dolayısıyla bunların hiçbirinin yayım olmadığı,

- Çalışmanın *epinephelus aeneus* (lahaz balığı) popülasyonlarının incelendiği bir poster olduğu, diğer poster veya bildirimlerle ilişkisi olmadığı, posterde herhangi bir sonuca yer verilmediği,

- 3 numaralı çalışmada herhangi bir proje verisi bulunmadığı, bilirkişilerin olmayan verilerden *duplikasyon* (kopyalama) yapıldığı sonucuna ulaşmasının teknik bir hata olduğu,

- 3 ve 4 numaralı çalışmalarda 2 ve 5 numaralı çalışmadaki türlerin isimlerinin bulunmasının doğal olduğu, bunun sebebinin 3 numaralı çalışma projenin tanıtım posterini olduğu için proje dâhilinde çalışılması planlanan tüm türlerin isimlerinin bu posterde geçtiği ve projeden üretilen herhangi bir verinin yer almadığı,

- 5 numaralı çalışmada tüm türlerin birbirinden farkını ortaya çıkarmanın hedeflendiği bir barkodlama amaçlandığı, 2 ve 5 numaralı çalışmaların ise popülasyon çalışması olduğu, 2, 3, 4 ve 5 numaralı poster ve bildirimlerin gerek bilimsel gerek teknik olarak birlikte yayımlanabilmesinin imkânsız olduğu hususlarını dile getirmiştir.

10. Mahkeme, anılan raporu hükmüne esas almak için uygun ve yeterli bularak davanın reddine 26/2/2019 tarihinde karar vermiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Dava konusu uyuşmazlığın çözümü özel ve teknik bilgiyi gerektirdiğinden bilirkişi incelemesi yaptırılmış olup, bilirkişi raporunda özetle; 'Projeden üretildiği tespit edilen 2,3,4 ve 5 no'lu posterlerin tamamının proje yürütücüsünün düzenleme kurulu başkanı olduğu ve proje araştırmacılarının düzenleme komitesinde bulunduğu 'International Grouper Workshop' kapsamında 7-8 Ekim 2016 tarihleri arasında gerçekleştirildiği, 2 numaralı posterin 'Population Genetic Analysis of the Dusky Grouper *Epinephelus marginatus* using Sequence Analysis of mtDNA D-loop and Cyt b Regions' olduğu, 3 numaralı sözlü sunumun 'Population Genetic Analysis of Grouper Species (*Epinephelus spp.*) in Turkish Seas' olduğu, 4 numaralı posterin 'Barcoding and Genetic Diversity Pattern of Groupers (*Epinephelus spp.*) from Turkish Marine Waters', 5 numaralı posterin 'Genetic Characterisation of Populations of White Grouper *Epinephelus aeneus* from the Aegean and Mediterranean Coasts of Turkey Through Analyses of mtDNA' olduğu, bu sunumların çalıştaydaki diğer sunumlarla birlikte, proje yürütücüsünün editörü olduğu, proje araştırmacılarının Editörler Kurulunda bulunduğu 'National and Engineering Sciences' Dergisinin Volume 1 No.3 sayısında İngilizce özet olarak yayımlandığı, 3 ve 4 numaralı çalışmalarda sunulan veriler birbirlerinin aynısı olup, 4 numaralı posterde verilen genlerin tamamının 3 numaralı posterde üzeri kapalı olarak verilen mitokondriyal genoma ait olduğu, bu durumun aynı verilerin ve sonuçların birden fazla yayında verilmesi kapsamında değerlendirildiği, 2 numaralı çalışmada '*Epinephelus marginatus*' 5 numaralı çalışmada ise

'Epinephelus aeneus' türlerinin 3 ve 4 numaralı çalışmaların içerisindeki türler içerisinde ayrı bir çalışma gibi sunulduğu, bu durumun tek bir çalışmadan çıkan sonuçları yapıp olarak bölerek birden fazla yayın çıkarma çabasına girilmesi kapsamında değerlendirildiği, etik ihlallerin proje yürütücüsü ve araştırmacıları tarafından gerçekleştirildiği, 2,3,4 ve 5 numaralı yayınlarda etik ihlali bulunduğu sonuç ve kanaatine varıldığı görülmektedir.

Bu durumda, anılan rapor, gerek hazırlayan heyetin yetkinliği, gerekse içeriğindeki analitik yaklaşım ve uyumsuzluğun çözümüne ışık tutacak verilerin ortaya konulmuş olması bakımından Mahkememizce hükme esas almak için uygun ve yeterli bulunduğundan, davacının araştırmacısı olduğu projede TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 9.1.d maddesinde belirtilen 'dilimleme' şeklindeki etik kural ihlalinin olduğu anlaşılmış olup, davacı hakkında 1 yıl süreyle yaptırım uygulanmasına, Kurumca destekleme kararı verilen veya yürütülmekte olan her türlü proje ve etkinlikteki görevlerinin sonlandırılmasına, söz konusu yaptırım süresince Kuruma yapacağı yeni başvuruların kabul edilmesine, Kurum yayın organlarında yayın ve Kurum destekli toplantılarda sunum yapmasına ilişkin olarak tesis edilen dava konusu işlemlerde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır."

11. Başvurucu, mahkeme kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurmuştur. İstinaf dilekçesinde; bilirkişi raporuna itirazının dikkate alınmadığını, ceza almasına neden olan 4 poster bildiri özetinin ortak yazarlarından iki kişiye etik ihlali konusunda ceza verilmediğini, bunun bir çelişki oluşturduğunu iddia etmiştir. İstinaf talebini inceleyen Ankara Bölge İdare Mahkemesi 12. İdari Dava Dairesi (Daire) 14/11/2019 tarihli kararıyla başvurusunun iddialarına yönelik herhangi bir gerekçe belirtmeksizin istinaf talebini kesin olarak reddetmiş ve hüküm kesinleşmiştir.

12. Nihai karar, başvurucuya 5/12/2019 tarihinde tebliğ edilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. İlgili Mevzuat

13. 17/07/1963 tarihli ve 278 sayılı Türkiye Bilimsel Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun'a dayanılarak hazırlanan Yönetmelik'in "Etik kurallara aykırı davranışlar" başlıklı 9. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendi şöyledir:

"Dilimleme: Bir araştırmacının sonuçlarını, araştırmacının bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırarak birden fazla sayıda yayın yapmak veya yayın yapmak için girişimde bulunmak,"

14. Aynı Yönetmelik'in 10. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (c) bendi şöyledir:

"Etik kurallara aykırı davranışın kasıt ya da ağır ihmal sonucu gerçekleşmesi, inandırıcı ve yeterli belgelerle ispatlanması durumunda; Başkanlık onay tarihinden başlamak üzere söz konusu eylemin niteliği, kusurun ağırlığı ve yaptırım kararının sonuçları da dikkate alınarak kişilere:

...

'Tekrar yayım' veya 'Dilimleme' hallerinde bir yıldan iki yıla kadar yaptırım uygulanmasının Başkana önerilmesine Kurul tarafından karar verilir."

B. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

15. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) ilk dönem içtihadında mağdurun başvuru öncesi veya sonrası ölmüş olmasına göre bir ayrım yapmamakta iken içtihadını değiştirmiş, mağdurun başvurudan önce ölmesi durumunda daha katı bir inceleme yapacağını açık olarak belirtmiştir. Mağdurun başvuru sırasında ölümü hâlinde uygulanacak ilkeleri esas itibarıyla *Malhous/Çek Cumhuriyeti* ((k.k.) [BD], B. No: 33071/96, 13/12/2000) kararında ortaya koymuştur. AİHM'e göre ölen başvurucun adına başvuruyu devam ettirmek isteyen başvuru südürme isteğiyle takip edebileceği tek şey *maddi menfaat* değildir. AİHM, önüne getirilen insan hakları davalarının genellikle manevi bir boyutunun da olduğunu, bu sebeple başvurucunun yakınlarının başvurucunun ölümünden sonra dahi adaletin sağlanmasını temin etme bakımından *meşru bir menfaatleri* olabileceğini belirtmiştir. AİHM'e göre bu durum özellikle de başvurunun gündeme getirdiği temel meselenin başvuru ve mirasçılarının kişiliği ve çıkarlarını aşarak diğer kişileri etkileyebilmesi durumunda daha da geçerlidir. *Ergezen/Türkiye* (B. No: 73359/10, 8/4/2014) kararında bu ilke şu şekilde açıklanmıştır:

"29. Somut olayda olduğu gibi, Sözleşme'den doğan haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle mağdur olduğunu ileri süren kişi Mahkemeye bizzat başvurduğu takdirde, kişisel tercihi doğrultusunda Sözleşme'nin 34. maddesi uyarınca bireysel başvuru hakkını kullanmaktadır. Dolayısıyla, kendisine başvuru Mahkeme de harekete geçmektedir. Sözleşme bakımından mağdur olduğu kabul edilebilecek bir kişinin mirasçılarının, bu kişinin ölümünden sonra Mahkemeye başvuruda bulunmaları halinde durum böyle değildir. ... Mahkeme içtihadına göre, bir başvurucunun Mahkemeye müracaat ettiği tarihten sonra hayatını kaybetmesi halinde bile, müteveffanın mirasçılarının yargılamanın sürdürülmesi yönündeki iradelerini belirtmeleri veya Mahkemenin Sözleşme'nin 37. maddesinin 1. fıkrası uyarınca başvurunun incelenmesinin devamının gerekli olduğuna karar vermesi durumunda, vefat eden başvurucunun ileri sürdüğü iddialar bağlamında, Mahkemenin müteveffanın haklarının Sözleşmeciler Devlet tarafından ihlal edilip edilmediğini tespit etmekle görevli olabileceği sonucuna ulaşılmaktadır. Benzer durumlarda, belirleyici husus, Hükümetin ileri sürdüğü gibi söz konusu hakların yargılamanın sürdürülmesini isteyen mirasçılara devredilip devredilemeyeceği değil; aksine ilgililerin başvuru Mahkemeye müracaat ederek kişisel hakkını kullanma isteğine dayanan başvuru hakkında Mahkeme tarafından karar verilmesini talep edebilmek için doğal olarak meşru menfaatlerinin bulunup bulunmadığını tespit etmektir."

16. AİHM'in mağdurun başvuru sırasında ölmesi ve mirasçılarının başvuruyu devam ettirmeleri hâlinde söz konusu ilkeyi uyguladığı bazı örnek kararlar şöyledir:

- Bir ceza davasında jürinin birbiriyle çelişen iki uzman raporundan birine niçin itibar ettiğinin gerekçelendirilmemesinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 6. maddesi kapsamında şikâyet edildiği *Gaggl/Avusturya* (B. No: 63950/19, 8/11/2022) kararında başvurucunun kocasının başvuru devam ettirebileceği kabul edilmiştir (aynı kararda bkz. § 35).

- Masumiyet karinesinin ihlali iddiasıyla ilgili *Stefanov/Bulgaristan* (B. No: 26198/13, 2/2/2021) kararında mağdur statüsü ile ilgili içtihadın değiştiği açıklandıktan sonra başvurucunun oğlunun bu başvuruyu devam ettirebileceği belirtilmiştir (aynı kararda bkz. §§ 15-17).

- Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasıyla yapılan bir başvuruda başvurucunun ölümü üzerine mirasçılarının başvuruyu devam ettirebilecekleri sonucuna varılmıştır (*Ergezen/Türkiye*, §§ 27-30).

- Başvurucudan babalık davasında zorunlu olarak genetik örnek alınması ile ilgili olarak Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiği iddiasıyla yapılan *Mifsud/Malta* (B. No: 62257/15, 29/1/2019, §§ 38-40) başvurusunda başvurucunun eşinin başvuruyu devam ettirebileceğine karar verilmiştir.

- Evlenme hakkı ile ilgili *Delecolle/Fransa* (B. No: 37646/13, 25/10/2018, §§ 35-40) kararında başvurucunun nişanlısının başvuruyu devam ettirebileceği kabul edilmiştir.

- Mahkemeye erişim hakkının şikâyet edildiği *Ryabikina/Rusya* (B. No: 44150/04, 7/6/2011, §§ 19-21) kararında başvurucunun oğlunun başvuruyu devam ettirebileceği belirtilmiştir.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

17. Anayasa Mahkemesinin 18/9/2025 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

18. Başvurucu; davada ileri sürdüğü iddiaların incelenmediğini, sunduğu uzman görüşlerine ve iddialarına neden kıymet verilmediğinin açıklanmadığını, Mahkemece yaptırılan bilirkişi incelemesinde rapora karşı itirazlarının dikkate alınmadığını, Mahkeme tarafından açıkça keyfi ve hukuka aykırı karar verildiğini belirterek adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

19. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesinin kanun yolu şikâyeti niteliğindeki başvurularda bariz takdir hatası veya açık bir keyflik bulunmadıkça bireysel başvuru yolunda inceleme yapılamayacağına ilişkin kararları hatırlatılmıştır. Görüş ekinde TÜBİTAK Başkanlığının yazılı görüşleri de Anayasa Mahkemesine gönderilmiştir. İdare görüşünde kamu görevinden uzaklaştırılan birinin başvuru hakkında rapor düzenlemesinin söz konusu olmadığı, adı geçen kişinin hâlen kamu görevlisi olduğu ifade edilmiştir.

B. Başvurunun İncelenmesine Devam Edilip Edilmeyeceğine İlişkin Ön Sorun

20. Somut olayda *dilimleme* suretiyle etik ihlali yaptığı gerekçesiyle Kurul tarafından başvuru hakkında yaptırım uygulanmasına karar verilmiştir. Başvurunun incelenmesi devam ederken başvuru Mevlüt Gürlek 29/6/2022 tarihinde vefat etmiştir.

21. Anayasa Mahkemesi *Abdurrahman Beycur ve diğerleri* ([GK], B. No: 2023/76490, 31/7/2025) kararında başvurucunun bireysel başvuru tarihinden sonra vefat etmesi hâlinde bireysel başvurudan haberi olmayan mirasçılarının hak kaybına uğramaması için yapılması gerekenler hususunda genel ilkeleri belirlemiştir. Anılan kararda Anayasa Mahkemesi, vefat eden olan başvurucunun mirasçısı olduğunu bilgi ve belgeleriyle ispat eden kişilerin makul bir süre içinde bireysel başvuruyu takip etme iradesini ortaya koymaları

hâlinde -mirasçılarının menfaatlerinin olup olmadığını da gözeterek- başvurunun incelenmesine devam edilebileceğini belirtmiştir.

22. Başvurucunun mirasçıları Özlem Güner Gürlek ve Mehmet Bartu Gürlek 12/12/2023 tarihli dilekçeyle bireysel başvuruya devam etmek istediklerini bildirmiştir. Somut başvuru yukarıdaki ilkeler ışığında incelendiğinde bireysel başvuruya konu yargılamanın sonucuna bağlı olarak başvurunun mirasçılarının başvuruya devam etmelerini haklı kılacak maddi menfaatlerinin olduğu anlaşılmıştır. Başvurucunun mirasçılarının maddi menfaatleri yanında başvurunun sonuçlandırılması bakımından manevi menfaatleri de olduğu açıktır. Başvuruyu devam ettirmek istediklerini bildiren bu kişiler, bireysel başvuru açısından başvuru sıfatını sahip olmuş ancak anlatım kolaylığı açısından Mevlüt Gürlek başvuru olarak nitelendirilmeye devam edilmiştir. Başvurucunun annesi Müzeyyen Gürlek ise başvurunun devamı yönünde bir talepte bulunmadığından başvuru olarak kabul edilmemiştir.

C. Değerlendirme

23. Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

24. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder. Başvurucunun iddiaları kararın sonucuna etki edebilecek esaslı iddiaların karşılanmamasına yönelik olduğundan başvuru adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkı yönünden incelenmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

25. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

Ömer ÇINAR bu görüşe katılmamıştır.

2. Esas Yönünden

26. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kural olarak adil bir yargılama sürecini sağlamaya yönelik teminatlar içermektedir. Bu bakımdan adil yargılanma hakkı davanın taraflardan biri lehine sonuçlanmasını güvence altına almamakta, diğer bir ifadeyle adil yargılanma hakkı temel olarak yargılama sürecinin ve usulünün hakkaniyete uygun olarak yürütülmesini teminat altına almaktadır (*Erdal Sonduk* [GK], B. No: 2020/23093, 15/2/2024, § 38).

27. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkı, kişilerin hakkaniyete uygun şekilde yargılanmalarını sağlamayı ve buna uygunluk yönünden yargılamanın denetlenmesini amaçlamaktadır.

Mahkeme kararlarının davanın temel maddi ve hukuki sorunları ile taraflarca ileri sürülen ve davanın sonucunu etkileyen iddia ve itirazlar hakkında delillerle bağ kurulmak suretiyle yeterli gerekçe içermesi zorunludur. Uyuşmazlığın hukuki ve maddi sorunlarıyla ilgisiz değerlendirmelere kararda yer verilmesi de gerekçeli karar hakkıyla bağdaşmaz. Karar gerekçesinin belirtilen unsurları taşıması, yargılamanın adil yargılanma hakkı güvencelerine uygun şekilde yürütülüp yürütülmediğinin taraflarca öğrenilmesini sağladığı gibi ayrıca demokratik bir toplumda kendi adlarına verilen yargı kararlarının sebeplerini toplumun öğrenmesi için de gereklidir (bazı eklemeler ve farklılıklarla birlikte bkz. *Sencer Başat ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/7800, 18/6/2014, §§ 31, 34).

28. Diğer taraftan kanun yolu incelemesi yapan mercinin yargılamayı yapan mahkemeye aynı sonuca ulaşması ve bunu aynı gerekçeyi kullanarak veya aynı atfla kararına yansıtması kararın gerekçelendirilmiş olması bakımından yeterli görülebilir. Bununla birlikte ilk derece mahkemesince karşılanmayan veya ancak ilk defa kanun yolu merciinde ileri sürülebilecek nitelikteki esaslı iddia ve itirazların kanun yolu merciince de değerlendirilmemesi gerekçeli karar hakkının ihlaline yol açabilir (bazı eklemeler ve farklılıklarla birlikte bkz. *Mehmet Yavuz* [1. B.], B. No: 2013/2995, 20/2/2014, § 51).

29. Mahkemeye sunulan 9/1/2019 tarihli bilirkişi raporunda başvurunun 2, 3, 4 ve 5 numaralı yayınlarında etik ihlali bulunduğu tespiti yapılmıştır. Başvurucu, rapora 28/1/2019 tarihinde itiraz etmiş; proje verisi içermeyen yayınlarına ilişkin olarak bilirkişilerin olmayan verilerden yola çıkarak duplikasyon yapıldığı sonucuna ulaşmasının açık bir teknik hata olup böylelikle hatalı sonuçlara varıldığını iddia etmiştir. Ayrıca yayınlarında neden etik ihlalin bulunmadığına yönelik olarak uyuşmazlığın sonucuna etkili, ayrı ve açık yanıt gerektirebilecek argümanlarını sıralamıştır (bkz. § 9). Mahkeme 26/2/2019 tarihli kararında başvurunun bilirkişi raporuna yönelik itirazlarına karşı herhangi bir gerekçe belirtmemiş; sadece bilirkişi heyeti ve raporunun yetkin olduğuna değinerek rapordaki sonuca göre kararını vermiştir. İstinaf başvurusu üzerine Daire, başvurunun iddialarına ilişkin bir gerekçeye yer vermeksizin istinaf talebini kesin olarak reddetmiştir. Yargılama süreci bir bütün olarak değerlendirildiğinde başvurunun gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

30. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

Ömer ÇINAR bu görüşe katılmamıştır.

VI. GİDERİM

31. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılmasına hükmedilmesi ile maddi tazminat talebinde bulunmuştur.

32. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. *Mehmet Doğan* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§

54-60; *Aliğül Alkaya ve diğçerleri (2)* [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berberođlu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

33. Diğçer taraftan bu ihlal kararının davanın esasıyla ilgili herhangi bir değerlendirme iççermediği vurgulanmalıdır. Zira gerekçeli karar hakkı, taraflara yargılama sırasında ileri sürdükleri iddiaların yeterince incelenip incelenmediğini bilmelerine imkân sağlayan bir güvence olup yargılama sonucuna yönelik bir teminat sağlamaz. Bu itibarla Anayasa Mahkemesinin yukarıda belirttiği ihlal gerekçelerini gözeterek ve söz konusu iddiayla ilgili olarak yeniden bir değerlendirme yaparak gereken kararı vermek yine yargılama mercilerinin takdirindedir.

34. Öte yandan ihlalin niteliğine göre yeniden yargılama yapılmasının yeterli giderim sağlayacağı anlaşıldığından başvurunun tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

Ömer ÇINAR bu görüŖe katılmamıştır.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA Ömer ÇINAR'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE Ömer ÇINAR'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

C. Kararın bir örneğinin gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılması amacıyla Ankara 6. İdare Mahkemesine (E.2018/1783, K.2019/423) GÖNDERİLMESİNE Ömer ÇINAR'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

D. 446,90 TL harçtan oluşan yargılama giderinin başvurularda MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

E. Ödemenin kararın tebliğini takiben başvuruçuların Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 18/9/2025 tarihinde karar verildi.

Başvuru Numarası : 2020/2003

Karar Tarihi : 18/9/2025

KARŞIOY

Başvuru, idari işlemin iptali nedeniyle açılan davada sonucuna etkili iddianın karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkin olup, Sayın Mahkemece yapılan değerlendirmede çoğunluk tarafından, başvuru Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Aşağıda belirttiğimiz gerekçelerle çoğunluk görüşüne katılmıyorum. Şöyle ki;

Yerel mahkemenin gerekçeli kararında, başvuru idari davaya konu ettiği uyuşmazlığın çözümünün özel ve teknik bilgi gerektirdiği, bilirkişi raporunun hüküm kurmaya elverişli olduğu belirtilmiş ve bilirkişi raporu uyarınca etik kurul ihlalinin bulunduğu kabulü ile idari işlemin hukuka uygun olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir. Başvuru bilirkişi raporuna yaptığı itirazın temelini, bilirkişi raporunun hatalı olduğu, etik kurul ihlali olmadığı iddiaları oluşturmakta olup, başvuru tarafından ileri sürülen itirazlar zaten dava dilekçesinde ileri sürülen iddialarla paralellik arz etmektedir. Yerel mahkeme bilirkişi raporunun hüküm kurmaya elverişli olduğunu belirterek, başvuru rapora karşı yaptığı itirazların da raporda karşılandığını ifade etmiş olmaktadır.

Dava konusu uyuşmazlığın çözümü özel ve teknik bilgi gerektirdiğinden, bilirkişi raporuna karşı başvuru tarafından yapılan itirazın esaslı olup olmadığı Anayasa Mahkemesi tarafından değerlendirilmesi ve başvuru bilirkişi raporuna karşı yaptığı itirazın esaslı görülerek gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğinin kabul edilmesi mümkün değildir. Nitekim, Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik içtihatlarında belirtildiği üzere, delillerin değerlendirilmesi ve hukuk kurallarının yorumlanması bireysel başvurunun ikincilliği ilkesi yargılamayı yapan derece mahkemelerinin görevidir. Anayasa Mahkemesinin görevi ise, derece mahkemelerinin yorumlarının açıkça keyfi veya bariz takdir hatası içerecek nitelikte olup olmadığını incelemektir.

Buna göre, somut olayda bilirkişi raporunda belirtilen gerekçeleri hüküm kurmaya elverişli gören yerel mahkemenin kararında bariz takdir hatası veya keyfilik mevcut olmadığından, işbu bireysel başvuru açıkça dayanaktan yoksun olup, başvuru hakkında öncelikle kabul edilemezlik kararı verilmesi gerekmektedir. Bir an için çoğunluk görüşü uyarınca başvurunun esasının incelenmesi gerektiği sonucuna ulaşırsa, yerel mahkemenin gerekçesi yeterli olduğundan, başvuru Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edilmediği kabul edilmelidir.

Son olarak belirtmek gerekir ki, idari yargıda görülen davanın konusunu başvuru bir yıl süreyle TÜBİTAK projelerinden yasaklanması, bu süre zarfında yeni başvuru yapmaması, Kurum tarafından desteklenen mevcut projelerdeki görevinin sonlandırılması, bu süre zarfında Kurum yayın organlarında ve desteklenen toplantılarda yayın ve sunum yapmaması oluşturmakta olup, başvuru bireysel başvuru sonrasında vefat etmiş olduğundan artık giderim olarak yeniden yargılama kararı verilmesi de mümkün değildir. Öyle ki, bireysel başvuruya devam eden başvuru mirasçılarının işlemin iptal edilmesi halinde onun adına TÜBİTAK projesine başvurması veya Kurum tarafından mahrum kılınan diğer hakları kullanması mümkün olmayacağından yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar da bulunmamaktadır. Bu nedenlerle çoğunluk görüşünde kabul edilen giderim sonucuna da katılmak mümkün olmamıştır.

Yukarıda belirtilen nedenlerle başvuruçunun, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edilmediği kanaatinde olduğumdan, aksi yöndeki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Ömer ÇINAR